

Gmina
Ujście

***GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2024-2026***

Ujście 2024r.

Gmina Ujście

ROZDZIAŁ I

WSTĘP

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Ujście na lata 2024-2026 powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program ten jest strategicznym dokumentem Gminy Ujście opracowanym w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Program ten jest kontynuacją Programu realizowanego w latach 2021-2023 i obejmuje kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia rodzin z dziećmi z wykorzystaniem między innymi świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, wychowawczych, jak również pracy z rodziną, w tym zwłaszcza w formie asysty rodzinnej i pracy socjalnej.

Rodzina jest pierwszym i bardzo znaczącym środowiskiem wychowawczym dziecka. Jednym z najważniejszych celów rodziny winna być dbałość, aby warunki socjalno- bytowe i atmosfera wychowawcza, w jakich przebywa dziecko były jak najlepsze. Rola rodziny nie kończy się jednak na tym etapie, ani wówczas gdy dziecko wchodzi w dorosłość i bierze odpowiedzialność za swoje życie. Środowisko rodzinne nieustannie otacza człowieka i jest ono najważniejszym miejscem jego życia i rozwoju. Żadna inna forma nie jest w stanie go zastąpić.

Rozpad rodziny związany z niewydolnością wychowawczą, zanikaniem poczucia bezpieczeństwa, narastaniem konfliktów powoduje wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując przy tym siły i środki społeczne.

Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, służbę zdrowia, policję, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych

oraz zgodą i aktywnością własną rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być podejmowana możliwie jak najwcześniej, za jej zgodą i prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę.

UWARUNKOWANIA PRAWNE

Realizacja polityki wspierania rodziny w ramach niniejszego programu opiera się między innymi na poniższych aktach i dokumentach prawnych:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 1426),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1249),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 1939 ze zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 2809),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1700),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.).

ROZDZIAŁ II

DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE UJŚCIE

Poniżej prezentacja w formie tabelarycznej szczegółowych danych dotyczących demografii (liczba ludności w podziale na płeć, rynek pracy, informacje o infrastrukturze społecznej dotyczącej mieszkań komunalnych).

Liczba mieszkańców gminy wg płci

Ogółem			Kobiety			Mężczyźni		
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
7758	7640	7582	3930	3870	3841	3828	3770	3741

Dane: USC Ujście

Powyższe dane zawierają łączną ilość mieszkańców gminy, zarówno tych zameldowanych na stałe jak i czasowo.

	2021	2022	2023
Liczba dzieci do 18 roku życia	1442	1435	1423

Dane: USC Ujście

Zauważalna jest tendencja spadkowa w ilości dzieci do 18 roku życia zameldowanych na terenie Gminy Ujście.

Rok	Zgony w Gminie Ujście	Urodzenia w Gminie Ujście	Dynamika urodzeń do zgonów
2021	118	52	44,06%
2022	96	58	60,42%
2023	85	61	79,73%

Dane: USC Ujście

Niestety w latach 2021 - 2023 Gmina Ujście zanotowała ujemny przyrost naturalny. Zmarło 128 osób więcej niż się urodziło.

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Pile bezrobocie na terenie Gminy Ujście przedstawia się następująco:

BEZROBOCIE	2021	2022	2023
Liczba osób bezrobotnych ogółem, w tym:	142	130	126
Kobiety	69	62	69
Mężczyźni	73	68	57
Osoby do 30 roku życia	26	25	26
Osoby powyżej 50 roku życia	43	37	41
Długotrwale bezrobotni	53	38	33

Stan na dzień 31.12.2023r.

Zaobserwować można spadek ogólnej liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP (o 16 osób) w stosunku roku 2021 do roku 2023. Odnotowano również znaczący spadek osób długotrwale bezrobotnych - 20 osób mniej.

Ilość dzieci w przedszkolach w Ujściu, Kruszewie i oddziale w Nowej Wsi Ujskiej oraz ilość uczniów w Szkole Podstawowej w Ujściu, Kruszewie i Nowej Wsi Ujskiej.

Rok przedszkolny	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Liczba dzieci w przedszkolach	214	234	240
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	580	556	524

Dane: Centrum Usług Wspólnych w Ujściu

Zauważalny jest znaczący spadek liczby uczniów w szkole podstawowej (o 56 uczniów) oraz znaczący wzrost liczby dzieci w przedszkolach (o 26 dzieci).

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	2021	2022	2023
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	195	195	192
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	19	19	18
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	2	2	2

Dane: ZGKiM w Ujściu

POMOC SPOŁECZNA

Sytuacja ujskich rodzin uwarunkowana jest nie tylko zmianami demograficznymi, ale też zagrożeniami, które nieodłącznie towarzyszą procesom społecznym, ekonomicznym i kulturowym. Ubóstwo, powodowane głównie bezrobociem, niepełnosprawnością, problemami opiekuńczo - wychowawczymi, przemoc, uzależnienia to trudności z jakimi borykają się rodziny, a których w znacznej mierze, nie są w stanie same przezwyciężyć.

Wsparciem w złożonych sytuacjach rodzinnych staje się ośrodek pomocy społecznej, którego zadaniem jest (zgodnie z zapisami w ustawie o pomocy społecznej) przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych osób, które nie

są w stanie samodzielnie ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Rodziny wymagające wsparcia, korzystające z pomocy oferowanej przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujściu, to grupa bardzo zróżnicowana o szerokim spectrum problemów i dysfunkcji. Z analizy danych Ośrodka Pomocy Społecznej na dzień 31 grudnia 2023 roku wynika, iż około 5,32 % ogółu mieszkańców gminy korzystało z różnych form wsparcia oferowanych przez Ośrodek.

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy finansowej i niefinansowej.

rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy do ogólnej liczby mieszkańców
2021	186	378	4,87%
2022	202	410	5,36%
2023	196	403	5,32%

Dane: MGOPS w Ujściu

Powody udzielenia pomocy

Powody udzielenia pomocy	Liczba rodzin ogółem w latach		
	2021	2022	2023
Ubóstwo	82	88	71
Bezrobocie	95	104	72
Niepełnosprawność	80	75	54
Długotrwała i ciężka choroba	115	118	91
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	6	3	3
Alkoholizm	16	20	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa	3	5	4
Bezdomność	7	10	8
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	9	8	2
Zdarzenia losowe	0	1	1
Usługi opiekuńcze ogółem	15	23	23
Praca socjalna	251	202	196

Dane: MGOPS w Ujściu

Zaobserwować można systematyczny spadek ilości świadczeń finansowych, jednak ilość rodzin korzystających z różnorodnych form pomocy z tut. Ośrodka nie ulega znaczącym zmianom.

PROBLEM PRZEMOCY DOMOWEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY UJŚCIE

Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy domowej zawarte zostały w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ujście na okres od 18 lipca 2023r. do 31 grudnia 2027r., przyjętym uchwałą Nr XLIV/306/2023 z dnia 18 lipca 2023r. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny. Głównym celem jego działalności jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej.

Dane statystyczne dotyczące występowania przemocy domowej w latach 2021-2023 przedstawiają poniższe zestawienia.

	2021	2022	2023
Ilość wszczętych procedur Niebieskie Karty	32	26	19

Dane: MGOPS w Ujściu

Liczba uczestników procedury Niebieskie Karty	2021	2022	2023
Osoby doznające przemocy ogółem, w tym:	32	26	21
Nieletni doznający przemocy	5	5	6
Kobiety doznające przemocy	22	18	11
Mężczyźni doznający przemocy	5	1	4
Ilość dzieci w rodzinach	32	30	19
Kobiety stosujące przemoc	4	4	3
Mężczyźni stosujący przemoc	27	18	12

Dane: MGOPS w Ujściu

Asystent Rodziny

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązuje gminę do zapewnienia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wsparcia i pomocy asystenta rodziny.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnej pracy.

Mówiąc o funkcji asystenta rodziny można wyodrębnić - funkcję wsparcia psychiczno - emocjonalnego, opiekuńczą, doradczą, diagnostyczno - monitorującą, mediacyjną, wychowawczą, motywująco - aktywizującą oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;

- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Obszary współpracy asystenta z rodziną

Poprawa warunków socjalno - bytowych

- ⇒ doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego
- ⇒ trening budżetowy
- ⇒ trening czystości
- ⇒ wspieranie w sprawach dotyczących sytuacji zdrowotnej członków rodziny
- ⇒ pomoc w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych
- ⇒ pomoc w poszukiwaniu pracy
- ⇒ pomoc w załatwianiu spraw w urzędach i instytucjach

Relacje w rodzinie

- ⇒ pomoc w angażowaniu członków rodziny w sprawy bieżące (podział obowiązków)
- ⇒ pomoc w budowaniu prawidłowych relacji między członkami rodziny
- ⇒ pomoc w rozwiązywaniu problemów i konfliktów rodzinnych
- ⇒ doradztwo w zakresie prawidłowego komunikowania się (rozmowy na temat bieżących spraw)

Problemy opiekuńczo - wychowawcze

- ⇒ pomoc w budowaniu prawidłowego wzorca rodzica
- ⇒ wzmocnienie kompetencji rodziców
- ⇒ pomoc w organizowaniu/planowaniu czasu dziecka
- ⇒ pomoc w egzekwowaniu obowiązku szkolnego
- ⇒ doradztwo w zakresie umiejętnego stawiania granic
- ⇒ pomoc w budowaniu systemu kar i nagród

Źródło: Źródło: J. Janowska, Poradnik asystenta rodziny, wyd. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Zanim rodzina zostanie objęta wsparciem asystenta to współpracuje z rejonowym pracownikiem socjalnym, który ocenia sytuację w rodzinie oraz zakres niezbędnego wsparcia. Po przydzieleniu danej rodzinie opieki asystenta pracownik socjalny nadal ma obowiązek monitorowania sytuacji.

Pracownik socjalny oraz asystent rodziny działają na podobnej płaszczyźnie, mają wspólnego adresata, jakim jest rodzina mająca trudności w prawidłowym

wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej. Zarówno pracownik socjalny, jak i asystent rodziny mają za zadanie wsparcie ww. rodziny. Ich działania uzupełniają się. Każdy z nich wspiera rodzinę działaniami adekwatnymi do etapu na jakim znajduje się rodzina.

Poniżej analiza oddziaływań asystenta rodziny i pracownika socjalnego na rodzinę wymagającą wsparcia.

Pracownik socjalny	Asystent rodziny
Odziaływanie długoterminowe	Intensywne oddziaływanie krótkoterminowe
Praca w środowisku rodziny, w siedzibie ośrodka	Praca głównie w środowisku rodziny lub metoda towarzyszenia
Czas pracy w określonych godzinach, rodzina dostosowuje się do czasu pracy	Zadaniowy czas pracy dostosowany do potrzeb rodziny
Objęcie wsparciem średnio 50 środowisk	Objęcie wsparciem maksymalnie 15 środowisk
Główne narzędzie motywacji - pomoc finansowa	Konieczność stosowania innych metod motywacyjnych
Podejmowanie metodycznego działania na podstawie obszernej literatury i długoletniej praktyki	Brak metodycznego działania, wykorzystanie jedynie pewnych schematów takiego działania

Źródło: J. Janowska, Poradnik asystenta rodziny, wyd. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Rodziny objęte współpracą asystenta rodziny	2021	2022	2023
Liczba rodzin	31	30	13
Liczba dzieci w tych rodzinach	60	61	28
Ilość planów pracy	55	4	22
Ilość ocen okresowych	66	26	19
Ilość wniosków o wgląd w sytuację rodziny	4	2	4
Ilość rodzin objętych nadzorem kuratora	8	9	6
Ilość rodzin w których zakończono współpracę z asystentem rodziny	9	19	1

Dane: MGOPS w Ujściu

W rodzinach objętych opieką asystenta występują następujące problemy:

Ilość rodzin z podziałem na występujące w nich problemy	2021	2022	2023
Problemy opiekuńczo- wychowawcze	31	17	13
Niepełnosprawność	8	4	5
Problem alkoholowy	6	4	5
Bezrobocie	4	4	3
Przemoc	5	3	3

Dane: MGOPS w Ujściu

Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną

	2021	2022	2023
do 3 miesięcy	1	0	2
Od 3 miesięcy do 12 miesięcy	1	3	3
Powyżej 12 miesięcy	16	17	8
Powyżej 36 miesięcy	13	11	6

Dane: MGOPS w Ujściu

Nadmienić należy, iż rekomendowany przed metodyków asysty rodzinnej czas pracy asystenta z jedną rodziną wynosi do 36 miesięcy.

PIECZA ZASTĘPCZA

Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej, zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest zadaniem własnym gminy, w związku z czym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi obowiązkowo wydatki na ten cel, w wymiarze:

- ⇒ 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- ⇒ 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- ⇒ 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Wydatki gminy związane ze współfinansowaniem pobytu dzieci w pieczy zastępczej w latach 2021-2023 przedstawiały się następująco:

	2021	2022	2023
Rodzinna piecza zastępcza	66 413,03	74 812,12	71 046,10
Instytucjonalna piecza zastępcza	51 456,71	54 352,59	67 490,58

Ilość dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej	2021	2022	2023
	12	15	12

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

1. Placówki opiekuńczo-wychowawczej:
2. Regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej
3. Interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego

Ilość dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	2021	2022	2023
	1	1	2

W roku 2023 jedno dziecko zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Natomiast jedno dziecko w dalszym ciągu przebywa w placówce opiekuńczo-terapeutycznej.

Punkt Informacyjno - Konsultacyjny

W Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ujściu działa punkt Informacyjno - Konsultacyjny, w którym nieodpłatnie porad udziela psycholog oraz terapeuta uzależnień. Terapeuta przyjmuje w punkcie raz w miesiącu, natomiast psycholog dwa razy w miesiącu.

Praca Punktu Informacyjno - konsultacyjnego w latach 2021-2023:

Ilość spotkań	2021	2022	2023
Psycholog	74	108	151
Terapeuta uzależnień	71	70	42

Zauważalny jest znaczący wzrost ilości porad udzielonych przez psychologa oraz spadek ilości porad udzielonych przez terapeutę.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania: „Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?, „Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?”.

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu wspierania rodziny oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

MOCNE STRONY

- opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy domowej,
- funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego,
- systematyczne prowadzenie działań socjalnych z rodzinami,
- trafna i dobra diagnoza pracowników pomocy społecznej dotycząca sytuacji świadczeniobiorców,
- dostęp do opiekunek domowych realizujących usługi opiekuńcze wobec osób starszych, chorych i wymagających opieki w codziennych

SŁABE STRONY

- brak placówki wsparcia dziennego dla dzieci, oraz klubu seniora lub domu dziennego pobytu dla ludzi starszych,
- brak wolontariatu,
- brak środków na organizację wypoczynku dla dzieci w formie kolonii,
- ograniczona opieka pielęgniarska i lekarska dzieci w szkołach, brak szkolnego stomatologa,
- niskie wykształcenie wśród osób bezrobotnych i ubogich,
- uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak zainteresowania osób objętych bezrobociem pomocą

<p>czynnościach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostęp do bezpłatnego poradnictwa prawnego, • realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu”, • realizacja Programu „Opieka Wytchnieniowa”, • realizacja rządowego Programu „Karta Dużej Rodziny”, • ścisła współpraca z innymi podmiotami porządkowymi umożliwiającymi szybką identyfikację liczby osób bezdomnych, (MONAR, Posterunek Policji), • posiadanie odpowiedniej wiedzy przez kadre pomocy społecznej dotyczącej miejsc grupowania osób bezdomnych, • ścisła współpraca pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką przemocy domowej, • dobre warunki do prowadzenia skutecznej pracy asystenta rodziny i pracowników socjalnych mającej na celu udzielanie indywidualnych konsultacji dla rodzin dysfunkcyjnych, • prowadzenie przez asystenta rodziny działań zapobiegających dysfunkcji rodzin, • salki rehabilitacyjne działające przy Ośrodku Pomocy Społecznej na rzecz osób z długotrwałą niedyspozycją ruchową, z problemami zdrowotnymi w tym posiadającymi stopień niepełnosprawności, • oddziaływania profilaktyczne prowadzone w placówkach oświatowych na terenie gminy, • świetlice szkolne, • zajęcia pozaszkolne i sportowe • Warsztaty Terapii Zajęciowej, • Dom Kultury, • Kluby sportowe działające przy Szkołach Podstawowych, • Koło Gospodyń w Ujściu. 	<p>ukierunkowaną na wyjście z tego zjawiska,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyuczona bezradność oraz roszczeniowa postawa osób korzystających z pomocy społecznej, • brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia, • duża liczba osób w wieku poprodukcyjnym występująca na terenie gminy Ujście, • brak pełnych danych o skali jak i rzeczywistej liczbie osób niepełnosprawnych lub wymagających opieki osób trzecich, • ograniczona liczba mieszkań socjalnych i komunalnych dla osób wychodzących (bądź wchodzących) w falę bezdomności oraz opuszczających zakłady karne, • ograniczony dostęp do różnorodnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, • rosnąca niewydolność rodziców w procesie wychowawczym i niewystarczająca motywacja oraz zaangażowanie rodzin do współpracy w zakresie poprawy w wypełnianiu funkcji rodzicielskich, • przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dziecka na instytucje, • niechęć do podjęcia terapii ze strony osób stosujących przemoc, • ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, • przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań, • ograniczone środki na realizację zadań pomocy społecznej, • niewystarczające środki finansowe na specjalistyczne i podnoszące kwalifikacje szkolenia dla kadr pomocy społecznej, • wielkość i złożoność problemów w rodzinie co może wpłynąć na szybsze wypalenie zawodowe służb pomocowych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • przyjazna polityka państwa i gminy na rzecz rodzin, • możliwość pozyskania środków zewnętrznych, • położenie miasta Ujście blisko Piły, które stanowi większy potencjalny rynek pracy, • wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, • prowadzenie klubu seniora lub dziennego domu pobytu dla osób starszych, • zwiększenie finansów gminnych na wspieranie 	<ul style="list-style-type: none"> • uzależnienie od pomocy społecznej osób z długoletnim okresem bezrobocia, roszczeniowa postawa wobec pracowników pomocy społecznej, dziedziczenie negatywnych postaw, wyuczona i dziedziczona bezradność, • brak autorytetów moralnych wśród rodzin objętych wykluczeniem społecznym (długotrwale bezrobotnych, uzależnionych i nadużywających alkohol i inne środki odurzające), • zbyt mała aktywność osób bezrobotnych, brak

rodzin dotkniętych przemocą,

- zwiększenie nakładów na wsparcie psychologiczne dla rodzin dysfunkcyjnych i osób uzależnionych,
- pobudzenie wrażliwości społecznej, na temat długotrwałej choroby, niepełnosprawności,
- edukowanie dzieci, młodzieży oraz zachęcanie do działalności samopomocowej/wolontariatu,
- edukacja rodziców, szkoła dla rodziców, trening umiejętności wychowawczych,
- wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- zagospodarowanie czasu wolnego,
- realizacja programów profilaktycznych w szkołach,
- działania pracowników socjalnych i asystenta rodziny, wspieranie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- większa tolerancja na problemy społeczne,
- zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

chęci do pracy,

- zwiększenie kosztów zatrudnienia dodatkowej kadry wspomagającej efektywność działania Ośrodka Pomocy Społecznej,
- starzenie się społeczeństwa,
- brak edukacji młodzieży odnośnie problemów osób dotkniętych starością,
- niewystarczająca współpraca z jednostkami pomocy społecznej przez inne podmioty (m.in. policja, oświata),
- niewystarczające środki finansowe na zwiększenie ilości osób korzystających z usług opiekuńczych,
- starzejące się społeczeństwo i ujemny przyrost naturalny,
- zbyt niski poziom społecznej akceptacji osób bezdomnych,
- osłabienie więzi rodzinnych, duży wpływ rówieśników,
- obniżający się wiek inicjacji alkoholowej, narkotykowej, tytoniowej,
- wzrost patologii, przemocy i agresji wśród młodzieży, uzależnienie od nowych środków psychoaktywnych, telefonu i komputera,
- społeczne przyzwolenie na przemoc,
- odrzucenie autorytetu rodziców i nauczycieli,
- wzrost dysfunkcyjnych zachowań wśród dzieci i młodzieży,
- powielanie złych wzorców rodzinnych,
- pogarszający się stan zdrowia psychicznego dzieci, młodzieży i dorosłych (zaburzenia depresyjne, emocjonalne, autoagresja, trudności w relacjach),
- brak odpowiednich ofert pracy, bezrobocie jako dominujący i podstawowy argument korzystania z pomocy społecznej,
- trudna sytuacja ekonomiczna rodzin,
- konsumpcyjny styl życia społeczeństwa,
- znieczulica społeczna,
- negatywny wizerunek pomocy społecznej przedstawiany masowo przez media mainstreamowe i społecznościowe,
- wzrost liczby zadań zleczanych samorządom gminnym bez zabezpieczenia środków finansowych,
- brak ośrodka interwencji kryzysowej i ośrodka dla ofiar przemocy domowej na terenie Powiatu Piłskiego.

ROZDZIAŁ IV

CELE I ZADANIA PROGRAMU ORAZ SPOSOBY REALIZACJI

Wszystkie cele realizowane będą jako zadania ciągłe podczas obowiązywania Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Cel główny:

Zapobieganie dysfunkcyjności rodzin oraz wspieranie rodzin przeżywających trudności w codziennym funkcjonowaniu.

Cele szczegółowe:

- 1. Poprawa funkcjonowania rodzin, w których występują trudności opiekuńczo - wychowawcze, problemy z uzależnieniami oraz problemy z niepełnosprawnością zwłaszcza wśród dzieci.*
- 2. Zapewnienie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz praca z ich rodzicami biologicznymi.*
- 3. Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.*

Cel 1 - Poprawa funkcjonowania rodzin, w których występują trudności opiekuńczo - wychowawcze, problemy z uzależnieniami oraz problemy z niepełnosprawnością zwłaszcza wśród dzieci.

L.P	Rodzaj zadania	Realizatorzy/ Partnerzy	Mierniki/Wskaźniki
1.1	Wsparcie z systemu zabezpieczenia socjalnego dla rodzin posiadających trudną sytuację finansową (np. stypendia szkolne, dodatki mieszkaniowe, pomoc przyznawana na podstawie ustawy o pomocy społecznej, świadczeniach rodzinnych)	MGOPS, UG, Wojewoda Wielkopolski	- liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym z tytułu bezradności opiekuńczo - wychowawczej, wielodzietności, ochrony macierzyństwa - liczba rodzin objętych pomocą w formie dożywiania - liczba dzieci dożywianych w szkole i w domu
1.2	Udzielanie świadczeń rodzinnych i dodatków opiekuńczych, alimentacyjnych, świadczenia pielęgnacyjnego, dodatków mieszkaniowych	MGOPS, UG	- liczba rodzin korzystających ze świadczeń w podziale na rodzaje świadczeń, liczbę świadczeń i ich wartość
1.3	Wspieranie rodzin poprzez objęcie wsparciem asystenta rodziny	MGOPS	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny

			<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin, w których zakończono realizację usługi asystenta rodziny ze szczególnym wskazaniem na zrealizowanie stawianych w planie celów - liczba rodzin objętych monitoringiem po zakończeniu asysty rodzinnej
1.4	Umożliwienie skorzystania z pomocy psychologa, terapeuty uzależnień oraz mediacji rodzinnych	MGOPS, Punkt Informacyjny - Konsultacyjny Punkt Mediacji Rodzinnych	<ul style="list-style-type: none"> - ilość udzielonych porad z podziałem na powody jej udzielenia - ilość przeprowadzonych mediacji
1.5	Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie	MGOPS	- liczba osób objętych tego rodzaju wsparciem w postaci pracy socjalnej
1.6	Zapewnienie miejsc dla dzieci w przedszkolach	UG, Przedszkola	- ilość miejsc w przedszkolach
1.7	Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarnej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin korzystających z pomocy - ilość wszczętych procedur Niebieskich Kart
1.8	Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności i zagrożonej odbiorem dzieci	MGOPS, Sąd Rejonowy	<p>Liczba rodzin, które zagrożone były odebraniem dzieci, ale do niego nie doszło:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a wniosek w tym zakresie został wysłany do sądu - sytuacja dzieci uległa poprawie wskutek działań asystenta rodziny i pracownika socjalnego, a wniosek w tym zakresie nie został wysłany do sądu
1.9	Wspieranie rodzicielstwa - realizacja programu dla rodzin wielodzietnych - Karta Dużej Rodziny	MGOPS	- liczba rodzin/osób, które otrzymały KDR
1.10	Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin zgodnie z ustawą z 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	MGOPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - ilość wypłaconych świadczeń

Cel 2 - Zapewnienie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz praca z ich rodzinami.

L.P.	Rodzaj zadania	Realizatorzy /Partnerzy	Mierniki/Wskaźniki
2.1	Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo - wychowawczej małoletniego umieszczonego w pieczy zastępczej	MGOPS, PCPR	<ul style="list-style-type: none"> - ilość posiedzeń dotyczących okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej - liczba dzieci powracających do rodziny biologicznej
2.2	Współfinansowanie pobytu małoletnich w pieczy zastępczej	MGOPS, UG	- liczba małoletnich przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej

			- wysokość poniesionych środków finansowych
2.3	Utrzymywanie kontaktów dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi	MGOPS, PCPR	- ilość rodzin, którym udało się podjąć takie działania
2.4	Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie (z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej) w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego pozwalającego na powrót dzieci do rodziny biologicznej	MGOPS	- ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej - ilość rodzin, które podjęły współpracę w przedmiotowym zakresie

Cel 3 - Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny

L.P.	Rodzaj zadania	Realizatorzy /Partnerzy	Mierniki/Wskaźniki
3.1	Szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe osób realizujących zadania w obszarze wspierania rodziny	MGOPS	- liczba odbytych szkoleń
3.2	Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dobra rodziny (m.in. policja, sąd, służba zdrowia, oświata)	MGOPS, ZI, Placówki oświatowe	- ilość spotkań
3.3	Zabezpieczenie mieszkań komunalnych i socjalnych dla rodzin z dziećmi	ZGKiM, UG	- ilość rodzin, którym przydzielono lokal z zasobów miasta - ilość dzieci w tych rodzinach

Adresaci programu

Program skierowany jest do rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Ujście, doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały ograniczone lub odebrane prawa rodzicielskie.

Źródła finansowania programu

Zadania trzyletniego Programu Wspierania Rodziny będą realizowane i wdrażane etapami, zgodnie z możliwościami finansowymi Gminy. Program będzie finansowany ze środków:

- budżetu Gminy Ujście;
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych

Monitorowanie

Monitorowanie i ewaluacja programu odbywać się będą poprzez przedkładanie przez kierownika Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujściu w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Miejskiej w Ujściu rocznego sprawozdania z realizacji Programu.

Ponadto zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej i w terminie przez niego ustalonym sporządza sprawozdania rzeczowo - finansowe z zakresu wspierania rodziny i przekazuje je właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem odpowiedniego systemu teleinformatycznego.

Potrzeby

1. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny i finansowanie tych szkoleń.
2. Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa (głównie psychologicznego oraz szkola dla rodziców).
3. Zapewnienie schronienia dziecku i rodzinie w sytuacjach kryzysowych.